

In genade

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van  
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via  
[www.amboanthos.nl/nieuwsbrief](http://www.amboanthos.nl/nieuwsbrief).

Rye Curtis

# In genade

Vertaald door  
Jan de Nijs

Ambo|Anthos  
Amsterdam



De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

**N**ederlands  
letterenfonds  
dutch foundation  
for literature

ISBN 978 90 263 5223 2

© 2020 Rye Curtis

© 2020 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Jan de Nijs

Oorspronkelijke titel *Kingdomtide*

Oorspronkelijke uitgever Little, Brown and Company

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Robin Carleton/Getty Images

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Mimi



I





**I**k matig me geen oordeel meer aan over anderen. Mensen zijn mensen, veel meer valt er volgens mij niet over te zeggen. Twintig jaar geleden was ik misschien een andere mening toegedaan, maar toen was ik ook nog een andere Cloris Waldrip. Ik zou waarschijnlijk dezelfde Cloris Waldrip zijn gebleven die ik al tweeënzeventig jaar was, als ik die zondag 31 augustus 1986 niet met dat vliegtuigje uit de lucht was gevallen. Het blijft verbijsteringwekkend dat een vrouw in de herfst van haar leven tot de ontdekking kan komen dat ze zichzelf amper kent.

Ik zat bij het raampje en mijn dierbare echtgenoot, Mr. Waldrip, zat rechts van me. Hij pulkte met friemelende vingers aan een gescheurde nagelriem. Mijn echtgenoot was een zachtaardige man met een vogelgezicht en een dikke bril. Hij was geboren in Amarillo, Texas, als zoon van een markiezenverkoper en een vroedvrouw. Ik zag hem voor het eerst in de zomer van 1927 op een dansavond in het dorpshuis. Dat was nadat zijn ouders vanuit de lawaaierige, snel groeiende stad Amarillo waren verhuisd naar het zo'n honderd kilometer oostelijker gelegen, kleine maar fijne Clarendon, waar ik ben geboren en getogen. Hij was een vreselijk knappe jongen, lang en met donker haar. Al had hij die avond een blauw petje op, waardoor hij er bijzonder onnozel uitzag. We waren nog maar kinderen. Ik was net dertien geworden. Hij gaf me een heerlijk verwelkte roos

die hij uit de tuin van Mrs. Mckee had gestolen.

Die ochtend in augustus 1986 had hij een kloddertje jalapeñojam op zijn kin. Dat zat er al sinds ons bij de overnachting inbegrepen ontbijt in het Big Sky Motel in Missoula, Montana. Ik wilde hem erop wijzen en zeggen dat hij het moest afvegen met de zakdoek die ik hem jaren daarvoor met Kerstmis had gegeven en waarop ik zijn initialen had geborduurd, maar hij was al aan een monoloog over regenval begonnen tegen de piloot. Dat was zo zijn gewoonte bij mannen die hij net ontmoet had.

Mr. Waldrip had geregeld dat we met een klein vliegtuigje over het Bitterroot National Forest zouden vliegen en dan zouden landen in de buurt van de blokhut die we daar hadden gehoord. De piloot die hij had gecontracteerd was een sterke, goedverzorgde jongeman die luisterde naar de naam Terry Squime. Terry was geen haar ouder dan dertig en pasgetrouwd. Hij liet ons een foto van zijn vrouw zien. Ze was knap en leek op Catherine Drewer, een ongemanierde, vermoeiende vrouw met bruin haar die ik kende van onze kerk, de Eerste Methodistenkerk, alleen was Mrs. Squime een behoorlijk aantal jaartjes jonger en leek haar kin minder op een schoenlepel en haar neus minder op een gerimpelde paddenstoel. Toen ik Mrs. Squime, die ik op het hart heb gedrukt bepaalde passages van dit verslag niet te lezen, later leerde kennen, vond ik haar een hartelijke, hoffelijke jonge vrouw, heel anders dan Catherine Drewer.

Mr. Waldrip praatte verder over regenval en de overlast van bevers, en ik keek weer door mijn raampje naar buiten. De Cessna 340 is een klein vliegtuig met twee propellers en zes zitplaatsen, en het onze was vertrokken van een vliegveld buiten Missoula en vloog nu zuidwaarts over de bergen van de Bitterroot. En geloof me, dat zijn bergen die een mens eraan herinneren dat hij, hoe oud hij ook zijn mag, vergeleken met de wereld oneindig jong is. Die bergkammen zijn scherp en gekarteld, als reusachtige verwanten van de pijlpunten die mijn broertje, Davy, God hebbe zijn ziel, toen

we klein waren opgroef in de Palo Duro Canyon. Ik had tweeënzeventig jaar in de Texas Panhandle gewoond, en een berg zul je daar niet aantreffen. Dat land is zo vlak als het maar zijn kan, even strak en rechtlijnig als de mensen die er wonen. Wij vlakgebewoners zijn aardse mensen, die maar zelden een berg aanschouwen. Maar nu ik heb gezien wat ik ervan heb gezien, kunt u rustig van me aannemen dat het echte bergen waren.

Ik was toen vierenvijftig jaar met Mr. Waldrip getrouwd. We woonden in een bakstenen boerderijtje in de bolvormige schaduw van de gemeentelijke watertoren, die de ongeveer tweeduizend dorstige zielen van Clarendon van water voorzag. Nog maar een dag geleden hadden we de deur achter ons afgesloten en waren we in onze pick-uptruck naar de luchthaven van Amarillo gereden, waar we in een straalvliegtuig waren gestapt dat ons, met een korte tussenstop in Denver, naar Missoula had gebracht. We waagden ons niet vaak ver van ons huisje vandaan en dit was onze eerste reis sinds lange tijd. De eerste nacht brachten we door onder een volle maan in het Big Sky Motel, een aan de I-90 gelegen etablissement met vochtige vloerbedekking en laminaat. Mr. Waldrip was niet arm, maar hij was ook niet buitensporig. Ik had me daar vroeg in ons huwelijk bij neergelegd.

Midden in een verhandeling over regenmeters viel Mr. Waldrip een halve seconde stil, en Terry zag zijn kans schoon om te vragen hoelang we van plan waren in Montana te blijven.

Een paar dagen maar, antwoordde Mr. Waldrip. Onze voorganger en zijn vrouw hebben het hier erg naar hun zin gehad. Dus het leek ons een goed idee om zelf zo'n blokhut te huren, een beetje vissen, van de rust genieten. Maar we moeten uiterlijk aanstaande donderdag weer terug.

Mr. Waldrip doet graag alsof hij niet gepensioneerd is, zei ik.

Terry keek om. Wat deed u voor werk, meneer?

Ik heb veertig jaar een veebedrijf gehad. Vorig jaar september hebben we het van de hand gedaan.

Nou, u zult het hier samen vast naar uw zin hebben, zei Terry.

Daar gaan we wel van uit, zei Mr. Waldrip en hij trok het losse stukje huid uit de nagelriem van zijn duim. Er verscheen een bloeddruppeltje op de nagel en hij veegde het af aan zijn spijkerbroek.

Als u de was van Mr. Waldrip zou doen, zou u meerdere van dergelijke met bloed bespatte spijkerbroeken aantreffen, en als u hem niet zou kennen, zou u hem abusievelijk voor een vechtersbaas kunnen houden. Maar de enige lichamelijke confrontatie die ik me van hem kan herinneren was met een gemene oude buidelrat die onder onze veranda vast was komen te zitten aan een spijker. Mr. Waldrip friemelde dus vaak met zijn vingers. Volgens mij was dat het gevolg van zijn snelle geest, die altijd een paar stappen vooruitliep op de rest van hem, waardoor zijn lichaam nerveus het gat probeerde te dichten.

Werkte u ook, mevrouw Waldrip? vroeg Terry.

Ik vertelde hem dat ik les had gegeven op de basisschool en dat ik vierenveertig jaar lang de schoolbibliotheek had beheerd. Ik ben twee jaar geleden met pensioen gegaan, zei ik.

Nu hebben we eindelijk tijd om ons te ontspannen, zei Mr. Waldrip terwijl hij me over mijn knie streekte.

Kinderen? vroeg Terry.

Dat is er nooit van gekomen, antwoordde Mr. Waldrip.

Ik draaide me weer naar mijn raampje. Ik zag mezelf weerspiegeld in de ruit, met de blauwe lucht erachter. Het deed me denken aan het ovale portret van mijn overgrootmoeder June Polyander, dat boven haar bed hing tot ze, diep in de negentig, overleed. Ik schikte mijn haar. Ik had hetzelfde kapsel als veel van de dames in onze kerk, een opgestoken permanent heette dat destijds. Toen ik nog jong was, droeg ik het langer en had het 's winters de kleur van liefdesgras. Na mijn veertigste begon het grijs te worden. Hoe grijzer en witter het werd, hoe vaker Mr. Waldrip zei dat ik op een uitgebloeide paardenbloem leek.

Een echte schoonheid ben ik nooit geweest, mijn neus is te man-

nelijk om die benaming te verdienen, maar ik heb altijd mijn best gedaan om er representatief uit te zien. Lucille Carver, een vrouw met piekhaar, kwam regelmatig naar de kerk terwijl ze eruitzag alsof ze door een kanon was afgeschoten. Ik begreep nooit waarom ze zo de deur uitging. Ik verkeerde in de veronderstelling dat het te maken had met een gebrek aan eerbied voor de dienst en veronachtzaming van vrouwelijkheid, maar nu ben ik daar niet meer zo zeker van. Op die warme zondag in augustus droeg ik een bruine plooirok en een witte blouse, en ik had mijn fijne leren handtasje bij me. Achteraf ben ik maar wat blij dat ik ook mijn gemakkelijkste wandelschoenen aanhad.

Ik neem aan dat vrouwen zoals ik een verschijnsel uit het verleden zijn. In Dallas zag ik een jonge vrouw met bespottelijk vies lang haar de deur van een restaurant openhouden voor een man. Destijds vond ik dat het haar aan goede manieren en gevoel voor fatsoen ontbrak. Maar nu denk ik dat het een teken des tijds was. Misschien iets goeds en nieuws voor de toekomst.

Ik heb mijn hele leven doorgebracht met vrouwen met wie ik me verwant voelde, in de vierde bank van voren in de Eerste Methodistenkerk. Ik weet dat ze allemaal tegenslagen hebben gekend en het een en ander te verduren hebben gehad. Mary Martha was geboren met een vervormde nier die niet naar behoren werkte, waardoor ze heel veel pijn had en haar oogwit zo geel als een eierdooier was. Sara Mae had haar zoontje verloren door een ongeluk met een autobandschommel en Mabry Cartwright was altijd ongetrouwd gebleven omdat haar tanden net zo goed houtsnippers hadden kunnen zijn en haar adem de wind die van de afmestweide kwam. Ik weet niet hoe mijn beproevingen zich verhouden tot de zorgen en problemen van deze vrouwen. We kennen alleen ons eigen lijden. Toch vraag ik me weleens af of een van hen de Bitterroot zou hebben overleefd.

Ik ben vergeten te kijken of het licht in de bijkeuken wel uit was, zei Mr. Waldrip terwijl hij langs me heen uit het raampje keek.

Ik zei dat het volgens mij uit was.

Ik pakte een snoepje uit mijn handtas en haalde het papiertje eraf. Ik was destijds verzot op karamelbabbelaars, maar nu taal ik er niet meer naar. Ik vind ze niet lekker meer. Omdat het Big Sky Motel zo dicht bij de snelweg lag had ik slecht geslapen, en ik was moe. Ik stak het snoepje in mijn mond en liet mijn hoofd tegen de stoelleuning rusten. Bergtoppen schoten onder het raampje door en ik dommelde weg terwijl Mr. Waldrip het over cirkelirrigatie had.

Ik werd wakker doordat Mr. Waldrip zijn hand op mijn knie legde. Het vliegtuigje schudde verschrikkelijk en hij leunde voorover om in de cockpit te kijken. Ik voelde me sowieso slecht op mijn gemak zo hoog in de lucht. Afgezien van het straalvliegtuig waarin we naar Missoula waren gevlogen, had ik maar één keer eerder in een vliegtuig gezeten. Dat was in juni 1954; ik was net veertig geworden en we vlogen naar Florida om een bezoek te brengen aan Mr. Waldrips zieke broer, Samuel Waldrip. We hebben toen ook het strand en de oceaan gezien.

Mr. Waldrip haalde zijn hand van mijn knie en zei: Ik weet bijna zeker dat ik het licht in de bijkeuken aan heb gelaten.

Ik weet nog dat ik me afvroeg waarom hij me wakker maakte voor zo'n onbeduidende mededeling, maar ik zei er niets van. Nu denk ik dat hij behoefte had aan mijn gezelschap. Het kloddertje jam zat nog steeds op zijn kin. Ik deed mijn tasje open om er een papieren zakdoekje uit te pakken toen het vliegtuigje plotseling omlaag dook. Mijn maag schoot omhoog tegen de gesp van mijn veiligheidsgordel. Ik boog me voorover en keek in de cockpit. Terry rukte aan de stuurknuppel, zijn elleboog stak uit en bewoog trillend op en neer. Het vliegtuig kwam weer recht en ik liet me terugzakken in mijn stoel.

Mr. Waldrip vroeg Terry of alles in orde was. Terry antwoordde niet. Hij keek voor zich uit alsof hij nergens minder behoefte aan

had dan zich om te draaien en ons aan te kijken. Ik boorde mijn ogen in zijn achterhoofd. Ik weet nog dat ik erg in de piepzak zat over de uitdrukking die op de andere kant van dat hoofd zou kunnen staan.

Het vliegtuigje maakte een nieuwe duik. Ik wilde het niet, maar keek toch uit het raampje. Een keten angstaanjagende bergen vloog op ons af als een geopende klauw die ons uit de lucht wilde grijpen. Het vliegtuig trok zich weer recht. Fel zonlicht kaatste van de vleugel alsof het door een kwelvijver werd weerspiegeld, en ik sloeg mijn handen voor mijn ogen. Mr. Waldrip legde zijn hand weer op mijn knie. Ik keek hem aan.

Niets aan de hand, Clory, zei hij. Gewoon een paar hobbeltjes, net als die weg waar je zo'n hekel aan hebt.

Welke weg?

De weg waar naar de oostweide, waar je altijd zo over klaagt.

Ik zei dat ik volgens mij nooit over een weg had geklaagd.

Het vliegtuigje jankte en de propeller naast mijn raampje draaide zo langzaam dat ik de afzonderlijke bladen kon onderscheiden. Ik realiseerde me dat ik geen idee had hoe een vliegtuig in de lucht blijft hangen en kwam tot de conclusie dat je wel een idioot moest zijn om in een vliegtuig te stappen. De neus helde naar voren en ik wist dat we daalden omdat mijn armen licht aanvoelden en al mijn ingewanden leken te zweven. Terry's achterhoofd joeg me nu nog meer schrik aan, alsof ik naar het platte, uitdrukkingloze, harige gezicht van de baarlijke duivel zelf staarde.

Ik pakte Mr. Waldrips hand en keek hem aan. Hij ontweek mijn blik. Beide mannen weigerden me aan te kijken. Ik denk dat ze hun eigen angst niet bevestigd wilden zien in de gruwelijke ontzetting op het gezicht van een vrouw. Mr. Waldrip keek recht voor zich uit.

Aan de andere kant van het raampje zag ik de bergen rondom ons oprijzen. Het vliegtuig schudde en mijn stoel trilde.

Onze verstrengelde handen waren klam, en ik keek weer naar Mr. Waldrip.

Hij keek nog steeds recht voor zich uit en zei tegen niemand in het bijzonder: Wat is dit?

Terry gaf geen antwoord.

Ik gaf geen antwoord.

Het heeft me altijd ten zeerste verbaasd dat ik toen niet heb gebeden. Ik nam Mr. Waldrips gezicht in mijn handen en drukte zijn wangen samen. Hij zag eruit als een bang en beschaamd jongetje en ik herkende hem nauwelijks. In al die jaren van ons huwelijk had ik nooit geweten dat hij er zo uit kon zien. Ik liet zijn gezicht los en legde mijn hoofd tegen zijn borst. Hemeltjelier, wat zouden we ons schamen als dit uiteindelijk goed zou aflopen!

In Mr. Waldrips borst hoorde ik die oude vertrouwde hartslag al sneller gaan, en daarna zijn luide, gedempte stem, zoals onze voorganger, Bill Dow, in zijn nieuwe microfoon preekte. Plotseling was die me volkomen vreemd, alsof hij afkomstig was uit een gruwelijke dimensie waaraan ik geen enkel geloof hechtte.

Hij hijgde en zei dat ik een vrouw was. Ik hoop dat hij wilde zeggen dat ik een góede vrouw was, maar voordat hij zichzelf kon verbeteren, raakte het vliegtuigje de grond.

Het was een oorverdovend kabaal. Ik weet niet hoe een dergelijk geluid ontstaat. Misschien dat de klap alle bekende geluiden in stukken had gebroken die ik niet meer afzonderlijk herkende. Terry slaakte een vreselijke, onmannelijke kreet en ik weet nog hoe ontzet ik was door de manier waarop mensen op dergelijke momenten uiting geven aan hun angst voor God. Geen van ons gedroeg zich zoals we dat het grootste gedeelte van ons leven hadden gedaan. Ik kan de geluiden die Terry voorbracht nog altijd niet beter omschrijven dan het gesnater van een kalkoen die in het Engels probeerde te kloppen. Ik ben er tot op de dag van vandaag van overtuigd dat hij *God beware Mrs. Custard* zei, maar ik heb nog steeds geen flauw benul wat hij daarmee bedoelde.

Mr. Waldrip gaf geen klap en werd van me losgerukt en het enige wat ik in een flits zag, waren de versleten zolen van de kroko-



dillenleren cowboylaarzen die ik hem jaren eerder had gegeven ter ere van een gelegenheid die ik me nu niet meer kan herinneren. Er vloog iets tegen me aan wat de lucht uit me perste en op mijn schouder bleef liggen. Ik kan me niet herinneren wanneer het tot me doordrong dat we tot stilstand waren gekomen. Ik weet alleen nog dat de babbelaar die ik gegeten had weer omhoog was gekomen.

**R**anger Debra Lewis reed met een thermosfles merlot tussen haar dijen en een .44-revolver op haar heup over de zongebleekte zandweg naar Egyptian Point, een uitkijkpunt op de berg waar jongeren uit de lagergelegen dorpen naartoe kwamen om drugs te gebruiken, te drinken en te neuken. In een stacaravan daar vlakbij woonde Silk Foot Maggie, een O-benige Shoshone-vrouw, die via de mobilfoon melding had gemaakt van een vuur en gevloek en schimmen in het bos. Lewis had een busje berenspray op de achterbank van de groen met bruine Jeep Wagoneer uit 1978 gegooid, voor het geval de tieners agressief zouden worden.

Bij het begin van het wandelpad stonden twee pick-uptrucks geparkeerd. De middagzon beperkte de schaduw tot onder de auto's, en daar lagen twee witte bulldogs te slapen, vastgebonden aan de trekhaak. Lewis stopte en zette in de achteruitkijkspiegel de vierdeukenhoed op haar uitwaaierende bruine haar dat bij de schouders recht was afgeknipt, waardoor het iets van een schooljongenskapsel had. Ze wreef met de mouw van haar uniformjasje over haar wijnbevleekte tanden.

Met het busje berenspray in haar ene en de thermosfles in haar andere hand liep ze het pad naar Egyptian Point op tot ze bij de plek aankwam. Stemmen werden meegevoerd op de wind en er verdween een mouw van een jas in een groepje weymouthden-

nen. Ze klikte de thermosfles aan haar riem en propte het busje berenspray in een van haar jaszakken. De open plek was omringd door granieten monolieten. Vanuit een smeulende kuil vol kapotgeslagen tuinstoelen en een gescheurde plastic zak kringelde rook omhoog. Zwartgeblakerde bierblikjes rolden heen en weer aan de voeten van een gehavende paspop die getooid was met een kroon van gebruikte condooms. Vieze woorden en voornamen waren gebroederlijk naast elkaar op rotsen gekalkt en in bomen gekerfd. Van achter een bank van sparrenhout en graniet klonk gefluister en er flitsten ogen in de schaduw.

Oké, stelletje kinkels, als jullie leven je lief is, zou ik maar goed luisteren, zei Lewis. Want ik zou zomaar kunnen besluiten het te beëindigen.

Met de kruisende wandelstap van een danseres schuifelde ze in een cirkel rond. Ze legde haar hand op de revolver op haar heup.

Wat jullie hier doen, kan echt niet. Je kan hier niet zitten zuipen en die troep roken die jullie roken. Dit is beschermd gebied. Voorbij dat oude bord aan het begin van het pad begint de wildernis. Ik vertegenwoordig hier de wet, godverdomme. Ik ben hier de volwassene. Ga naar huis, ga verdomme gewoon naar huis.

Er kwam geen reactie.

Als jullie nu niet als de wiedeweerga vertrekken, dan krijgen we problemen, ik zweer het bij god. Ik heb de nummerplaten van die auto's daar beneden.

Toen ze zich omdraaide om weg te gaan, zag ze een jong meisje met blond haar en een overbeet gehurkt in een spleet tussen twee met pikken en kутten bekladde rotsen zitten. Ze droeg alleen een beha en keek Lewis strak aan. Ze hield haar handen voor haar kleine borsten, haar magere ribbenkast ging snel op en neer. Haar gezicht was vies en haar voorhoofd was besmeurd met roet, als dat van een katholiek op Aswoensdag. Lewis was zevenendertig en schatte het meisje minstens twintig jaar jonger. Ze keek haar even recht in de ogen en liep toen terug naar het begin van het pad, waar

ze in haar auto ging zitten en uit de thermosfles met wijn dronk tot de lenige lijven van giechelende tieners als mythische schepsels twee aan twee tussen de bomen vandaan stoven en in de pick-ups wegrede, terwijl de zon in de verte achter de bergen zakte.

Lewis reed terug naar de kleine dennenhouten blokhut waarin ze de afgelopen elf jaar had gewoond. Hij stond een eindje van een bergweg af in een bos, niet ver van een paar verlaten vakantiehuisjes. Ze nam nog een slok uit de thermosfles en luisterde naar de enige radiozender die ze op de berg kon ontvangen.

Je luistert naar *Ask Dr. Howe How*, ik ben Dr. Howe en het is tijd voor onze laatste beller van vanmiddag, maar vanavond zijn we er weer. Alle luisteraars van harte bedankt. Wat kan ik voor je doen, Sam?

Een vermoeide, droevige stem die niet duidelijk aan een man of vrouw toebehoorde, vroeg hoe het toch kwam dat mensen elkaar zo makkelijk verkeerd begrepen.

Voordat Dr. Howe antwoordde, gaf Lewis een ruk aan het stuur om een doodgereden dier te ontwijken en morste de inhoud van de thermosfles over haar uniform. Ze nam Gods naam ijdel in de mond, het radiosignaal viel weg en Dr. Howes antwoord ging verloren in de ruis.